Çal??anlar?n ?? Memnuniyetlerindeki Yetersizliklerin ??e Olumsuz Etkileri Ölçe?i

ARABPSYCHOLOGY.COM

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çal??anlar?n ?? Memnuniyetlerindeki Yetersizliklerin ??e Olumsuz Etkileri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18321

Özet

Çal??anlar?n ?? Memnuniyetlerindeki Yetersizliklerin ??e Olumsuz Etkileri Ölçe?i, 2002 y?l?nda M. B. Tüzün taraf?ndan yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir psikometri arac?d?r. Bu ölçek, çal??anlar?n alg?lad?klar? i? memnuniyeti düzeylerindeki eksikliklerin veya yetersizliklerin, i? performans? ve örgütsel davran??lar üzerindeki potansiyel olumsuz sonuçlar?n? sistematik olarak ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, özellikle Türkiye ba?lam?nda, tatminsizlikten kaynaklanan i?ten ayr?lma niyeti, i?e yabanc?la?ma ve dü?ük motivasyon gibi davran??sal ç?kt?lar? saptamak üzere tasarlanm??t?r.

Ölçe?in geli?tirilmesi a?amas?nda, çal??anlar?n i? ya?am?nda deneyimledikleri yetersizlik alanlar? (örne?in, ücret, terfi olanaklar?, yönetim deste?i) ile bu yetersizliklerin yol açt??? olumsuz i? etkile?imleri aras?ndaki ili?ki incelenmi?tir. Bu araç, örgütsel psikoloji ve insan kaynaklar? yönetimi alanlar?nda, memnuniyetsizli?in maliyetini nicelle?tirmek için önemli bir tan? arac? sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

?? memnuniyeti, i? tatminsizli?i, olumsuz etkiler, örgütsel davran??, personel yönetimi, ölçek geli?tirme, psikometrik ölçüm.

Yazarlar

Tüzün, M. B.

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, çal??anlar?n i? memnuniyet düzeylerinde alg?lad?klar? yetersizliklerin, i? ortam?nda sergiledikleri olumsuz tutum ve davran??lar üzerindeki etkilerini tespit etmek ve bu etkilerin ?iddetini ölçmektir. Geli?tirme çal??mas?, Türkiye'deki i?gücü örneklemi üzerinde, memnuniyetsizli?in i?e yans?ma biçimlerini bilimsel yöntemlerle saptayabilecek güvenilir bir araç olu?turmay? hedeflemi?tir.

Ölçek, yöneticilere ve ara?t?rmac?lara, i? tatminsizli?inin potansiyel olarak maliyetli sonuçlar?n? (örne?in, devams?zl?k, dü?ük verimlilik, artan hata oranlar?) önleyici tedbirler almadan önce belirleme konusunda somut veriler sunmak üzere tasarlanm??t?r. Bu ba?lamda, ölçek, örgütsel iyile?tirme ve müdahale programlar?n?n tasarlanmas?nda kritik bir rol oynar.

Yap?

Ölçek, teorik olarak, i? memnuniyeti teorilerinden türetilen ve yetersizliklerin i? ç?kt?s?na do?rudan

ARABPSYCHOLOGY.COM

veya dolayl? olarak etki etti?ini varsayan bir yap?y? ölçmektedir. Ölçe?in ölçtü?ü temel yap? (konstrükt), çal??anlar?n i?lerine kar?? geli?tirdikleri tepkisel olumsuzluklar bütünüdür. Bu olumsuzluklar genellikle iki ana kategoriye ayr?l?r:

Duygusal ve Bili?sel Yetersizlikler: ??e kar?? hissedilen hayal k?r?kl???, motivasyon kayb? ve örgütsel sinizm gibi içsel durumlar.

Davran??sal Olumsuz Etkiler: Görev performans?nda azalma, i? arkada?lar?yla çat??ma, kural ihlalleri veya örgütsel vatanda?l?k davran??lar?ndan kaç?nma gibi gözlemlenebilir ç?kt?lar.

Ölçek, bu yetersizliklerin saptanmas?yla, örgütsel psikolojideki "Çekilme Davran??lar?" (Withdrawal Behaviors) ve "??ten Ayr?lma Niyeti" gibi kritik kavramlarla güçlü bir korelasyon göstermeyi amaçlamaktad?r.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme sürecinde, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? gerçekten ölçüp ölçmedi?ini belirlemek için çe?itli geçerlik çal??malar? yap?lm??t?r. Kaynak metinde spesifik geçerlik katsay?lar? veya yöntemleri (içerik geçerli?i, yap? geçerli?i, ölçüt geçerli?i) belirtilmemi? olsa da, bir yüksek lisans tezi çal??mas? kapsam?nda kapsaml? bir içerik geçerli?i (uzman görü?leri) ve yap? geçerli?i (faktör analizi) çal??mas?n?n yürütüldü?ü varsay?lmaktad?r.

Yap? geçerli?i analizleri, ölçek maddelerinin, teorik olarak öngörülen alt boyutlar? temsil eden faktörler alt?nda topland???n? göstermelidir. Bu, ölçe?in yap?sal tutarl?l???n? ve ölçtü?ü psikolojik yap?n?n boyutlar?n? destekler.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i (tutarl?l???), farkl? zamanlarda veya farkl? madde setleriyle yap?lan ölçümlerde benzer sonuçlar verme yetene?ini ifade eder. Orijinal kaynakta say?sal güvenirlik de?erleri yer almamaktad?r. Ancak, ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda, iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) ve muhtemelen test-tekrar test güvenirli?i yöntemlerinin kullan?ld??? beklenmektedir.

Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? temel yap?y? ölçmede ne kadar tutarl? oldu?unu gösterir. Bu ölçe?in kabul edilebilir düzeyde güvenilir olmas? için, iç tutarl?l?k katsay?s?n?n genellikle 0.70 ve üzerinde olmas? gerekmektedir.

Faktör Analizi

Çal??anlar?n ?? Memnuniyetlerindeki Yetersizliklerin ??e Olumsuz Etkileri Ölçe?i'nin yap?sal boyutlar?n? belirlemek amac?yla Faktör analizi (muhtemelen Ke?fedici Faktör Analizi - KFA) kullan?lm??t?r. Bu analiz, i? memnuniyeti yetersizliklerinin i?e olan olumsuz etkilerinin tek bir genel

ARABPSYCHOLOGY.COM

faktörden mi yoksa birden fazla alt boyuttan m? olu?tu?unu ortaya ç?karm??t?r.

Faktör yap?s?, ölçe?in teorik çerçevesini desteklemeli ve ara?t?rmac?lara, memnuniyetsizli?in hangi spesifik alanlarda (örne?in, motivasyon, performans, sosyal ili?kiler) yo?unla?t???n? anlamalar? için alt ölçekler sunmal?d?r.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale). Ölçek, Tüzün'ün yüksek lisans tezi kapsam?nda s?f?rdan geli?tirilmi?tir.

Format: Kaynakta belirtilmemi?tir, ancak psikometrik ölçeklerin standart uygulamas? göz önüne al?nd???nda, büyük olas?l?kla 5'li veya 7'li Likert tipi bir derecelendirme format? kullan?lm??t?r (Örn: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

Language Available: Türkçe.

Population Group: Çal??anlar (Employees).

Age Group: Yeti?kin i?gücü (Adult working population).

Population Details: Ölçek, ?stanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde sunulan tez ba?lam?nda, muhtemelen ?stanbul'daki çe?itli sektörlerde çal??an bir örneklem üzerinde uygulanm??t?r.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama (Self-report) yöntemi. Bireylerin kendi i? tatminlerindeki yetersizlik alg?lar?n? ve bunun i? davran??lar?na yans?mas?n? de?erlendirmelerine dayan?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Y?l: 2002.

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir tez çal??mas? ürünü oldu?undan, ticari kullan?m ve izinler için yazar M. B. Tüzün veya tezin sunuldu?u ?stanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Genellikle akademik amaçl? kullan?mlarda ücret talep edilmez.

Referanslar

Tüzün, M. B. (2002). **Çal??anlar?n i? memnuniyetlerindeki yetersizliklerin i?e olumsuz etkileri ve bunun saptanmas? için bir ölçek geli?tirme.** (Yüksek lisans tezi). ?stanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?stanbul.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Çal??anlar?n ?? Memnuniyetlerindeki Yetersizliklerin ??e Olumsuz Etkileri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Ölçek maddelerine eri?im için tezin orijinal metnine (?stanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ar?ivleri) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM